

OMAISHOIDON TUEN TOIMINTAOHJE

1. YLEISPERUSTEET

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotona omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle maksettavasta palkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista, jotka määritellään yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja edellytykset määritellään laissa ja tässä toimintaohjeessa.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnaista sosiaalipalvelua, jota myönnetään tähän tarkoitukseen kunnan talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa. Omaishoidon tuki ei ole subjektiivinen oikeus, vaan sen myöntäminen perustuu kunnan harkintaan. Omaishoidon tuki ei ole tarkoitettu kattamaan hoidosta aiheutuneita kuluja, vaan sitä maksetaan hoidon vaatavuuden ja sitovuuden perusteella. Tuen tavoitteena on mahdollistaa henkilön hoito ja huolenpito omassa kodissaan.

Omaishoidon tuen yleiset myöntämisperusteet ja edellytykset määritellään laissa. Tässä toimintaohjeessa määritellään Kangasalan kunnan yhteistoiminta-alueella noudatettavat tarkemmat tuen myöntämisperusteet.

2. TUEN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisesti sitä varten laaditulla hakulomakkeella tarvittavine liitteineen. Yli 65-vuotiailta tarvitaan lääkärin ajantasainen arvio terveydentilasta, jossa kerrotaan missä asioissa ja kuinka paljon henkilö tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisissä asioissa. Alle 65-vuotiailta edellytetään lääkärin C-lausuntoa. Toimitetun C-lääkärinlausunnon tulee olla ajantasainen, tehty viimeisen 6 kuukauden aikana.

Ennen päätöksentekoa tehdään kotikäynti, jolloin selvitetään asiakkaan avun tarve ja palvelukokonaisuus. Omaishoidon tuen hakemukset käsitellään moniammatillisesti. Omaishoidon tuesta päätöksen tekee yli 65-vuotiaiden osalta asiakasohjaaja ja alle 65-vuotiaiden osalta kuntoutusohjaaja.

Omaishoidontukea voi hakea jatkuvasti, mutta uusia tukia voidaan myöntää vuoden mittaan vain määrärahan puitteissa. Tukea ei makseta takautuvasti ja sitä myönnetään hakemuskuukauden alusta. Hoitajalle maksettava hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella.

Omaishoidon tukea koskeva sopimus tehdään toistaiseksi, mutta erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Hoidettavan henkilön kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta tulee olla Kangasala tai Pälkäne.

3. TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

Omaishoidon tuen myöntämisen perusteena on, että hoidettava tarvitsee hoitoa, huolenpitoa ja jatkuvaa apua, jotta hän voi asua omassa kodissaan.

Omaishoidon tuen myöntämisen tulee olla hoidettavan edun mukaista. Omaishoito on aina henkilökohtaiseen hoitoon annettavaa apua, ei ainoastaan kodin ulkopuolista asiointia tai kotitöitä varten. Hoidettava ei voi pääsääntöisesti asua yksin.

Omaishoidon tukea ei myönnetä lyhytaikaiseen ja tilapäiseen hoitotarpeeseen. Tästä poikkeuksena ovat hoidollisesti raskaat siirtymävaiheet, esimerkiksi saattohoito.

Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai palveluasumisyksikössä. Lisäksi edellytetään, että hoito tai muu huolenpito on mahdollista järjestää hoidettavan kotona.

Hoidettavan hoidontarvetta, toimintakykyä ja hoidon sitovuutta arvioidaan kotikäynnillä, hoitajan ja hoidettavan yksilöllisellä haastattelulla. Yli 65-vuotiailla käytetään lisäksi toimintakyvyn RAI-arviointia* ja muistisairailta muistitestiä. Arviointia tehdään myös yhteistyössä kotihoidon, perheen ohjaamiseen ja tukeen osallistuvan henkilöiden/ henkilökunnan ja mahdollisten hoitopaikkojen hoitohenkilöstön kanssa.

Arvioinnissa otetaan huomioon perheen tavanomaiset sisäiset vastuut, kuten puolisoiden tavanomainen toistensa auttaminen ja tavanomainen huolenpito lapsesta sekä hoitajan ja hoidettavan vuorovaikutussuhde.

Lapsen hoidettavuuden ja omaishoidon tuen suuruuden arviointi tehdään ensisijaisesti perheen haastattelujen perusteella; lisäinformaatiota antavat yhteistyötahoilta saadut tiedot lapsen tilanteesta sekä muut ajantasaiset asiantuntijalausunnot. Tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä.

Alle 3-vuotiaalle lapselle tukea voidaan yleensä myöntää, jos vaikeavammainen tai pitkäaikaissairas lapsi muutoin vaatisi sairaalahoitoa tai muun ympärivuorokautisen hoitopaikan. Jos lapsen vanhemmat ovat eronneet ja heillä on yhteishuoltajuus, omaishoidon sopimuksen ja hoitopalvelusuunnitelman yhteydessä kuullaan molempia vanhempia. Omaishoitajana voi kuitenkin toimia vain toinen vanhemmista.

*RAI = Resident Assessment Instrument on kansainvälinen arviointi- ja laatujärjestelmä henkilön palvelutarpeiden arviointiin ja hoidon suunnitteluun ja seurantaan. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL hallinnoi Suomessa RAI-järjestelmää, ja se on käytössä hyvin laajasti Suomen kunnissa

4. OMAISHOITAJA

Hoitajaksi soveltuu henkilö, jonka hoidettava on hyväksynyt hoitajakseen ja joka oman ikänsä, terveydentilansa ja elämäntilanteensa puolesta soveltuu tähän tehtävään.

Hoitajan tulee olla hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö. Hoitajan ja hoidettavan tulee asua samassa taloudessa, mutta poikkeustapauksessa hoitajaksi voidaan hyväksyä myös hoidettavan välittömässä läheisyydessä asuva henkilö.

Omaishoitajan on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta henkilöstä tarpeen mukaisten palveluiden avulla. Omaishoitajan tulee olla valmis huolehtimaan hoidettavasta ja hänen hoitotoimenpiteistään eri vuorokauden aikoina. Hoitajan soveltuvuudesta hoitotyöhön voidaan edellyttää sosiaali- tai terveydenhuollon asiantuntijan lausunto. Omaishoidon tukea ei voida myöntää, jos hoitajan terveys ja toimintakyky eivät vastaa omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hoitajan sopivuuteen vaikuttavat myös sosiaaliset syyt.

Hoitaja ei ole työsuhteessa Kangasalan kuntaan eikä hoidettavaan. Omaishoidosta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus omaishoidosta, jonka liitteenä on hoitaja palvelusuunnitelma. Hoitajan eläketurva määräytyy kunnallisen eläkelain (549/2003) mukaisesti.

Omaishoitaja on työtapaturma ja ammattitautilain (459/2015 3§ 1 mom.) mukaisen tapaturmavakuutuksen piirissä, ja on oikeutettu omaishoitajalle suunnattuun hyvinvointi- ja terveystarkastukseen ja valmennukseen niin halutessaan.

5. HOITOISUUSRYHMÄT JA HOITOPALKKIOT

Hoitajalle maksettavan hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella.

Omaishoidon tuen hoitopalkkio on luokiteltu kolmiportaiseksi. Hoitopalkkioiden määrää tarkistetaan kalenterivuositain palkkakertoimella, joka vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/2006) 96 § mukaisesti.

I Hoitoisuusryhmä Hoitopalkkio 441,71 €/kk

Aikuiset

Ryhmään kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat paljon hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja apua monissa päivittäisissä toiminnoissa. Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa ja toisen henkilön apua esim. liikkumisessa, wc-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailuissa ja lääkityksestä huolehtimisessa. Hoitotyö on vaativaa ja fyysisesti ja/tai psyykkisesti raskasta ja sitoo hoitajan pääsääntöisesti kokopäiväisesti. Pelkästään asioiden hoito ja kodinhoito eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuen myöntämiselle. Hoidettava voi olla lyhyen aikaa päivästä yksin kotona. Hoidettava ei kykene liikkumaan itsenäisesti kodin ulkopuolella, vieraassa ympäristössä. Hoitotarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn sekä suoriutumiseen päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa.

Ohjeelliset arvot aikuisille henkilöille RAI-asiakastason palautetiedoista, joiden perusteella omaishoidon tukea voidaan myöntää. RAI-arvoista kahden tulee täytyä:

- 1) **CPS vähintään 2 (kognitiiviset toiminnot 1-6)**
- 2) **ADLH vähintään 1 (päivittäiset toiminnot 1-6)**
- 3) **IADLCH vähintään 5 (välinetoiminnot esim. kodinhoitotyöt, asioinnit 0-6)**
- 4) **MAPLe vähintään 3 (palvelutarpeen kokonaisarvio 1-5)**

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten omaishoidon tukeen ovat oikeutettuja erittäin vaativaa ja sitovaa hoitoa tarvitsevat vaikeavammaiset ja pitkäaikaissairaat lapset, jotka tarvitsevat sairautensa tai vammansa vuoksi runsaasti toisen henkilön apua lähes kaikilla arvioitavilla osa-alueilla. Heidän kohdallaan arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, liikkumiseen ja toimimiseen kodin ulkopuolella, kommunikaatioon sekä valvonnan ja vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Merkittävää eroa ikätasoon edellytetään useilla arvioitavilla osa-alueilla. Arvioinnissa huomioidaan hoidettavan toimintakyky ja hoidollisuus sekä hoidon vaativuus ja pitkäaikainen sitovuus. Pelkästään ohjauksen ja valvonnan tarve eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuelle lapsilla ja nuorilla.

II Hoitoisuusryhmä Hoitopalkkio 661,48 €/kk

Hoidettava tarvitsee runsaasti jatkuvaa hoitoa, huolenpitoa ja apua lähes kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa ympärivuorokautisesti ja/tai tarvitsee sairauden, kehitysvamman tai psyykkisen vointinsa vuoksi jatkuvaa valvontaa.

Hoitotoimenpiteissä avustaminen vaatii hoitajan fyysistä avustamista (mm. vaipan vaihto, nostoapu, kääntäminen). Muistisairailla tulee olla pitkälle edennyt, vaikea muistihäiriö. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen, sitovuuteen ja toistuvuuteen.

Hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ja edellyttää hoitajan työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden. Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin pysyvässä ympärivuorokautisessa hoidossa asuvilla ja ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi pysyvän ympärivuorokautisen hoidon asumispalvelu- tai laitoshoidon yksikössä.

Ohjeelliset arvot aikuisille henkilöille RAI-asiakastason palautetiedoista, joiden perusteella omaishoidon tukea voidaan myöntää. RAI-arvoista kahden tulee täyttyä:

- 1) CPS vähintään 3 (kognitiivisen toiminnot 1-6)**
- 2) ADLH vähintään 2 (päivittäiset toiminnot 1-6)**
- 3) IADLCH vähintään 6 (kodinhoitotyöt, asiointit 0-6)**
- 4) MAPLe vähintään 4 (palvelutarpeen kokonaisarvio 1-5)**

III Hoitoisuusryhmä Hoitopalkkio 1103,21 €/kk

Omaishoitolain 5 § 2 momentissa säädetään omaishoidontuesta tilanteessa, jossa omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, koska hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja hoidettava tarvitsee kokoaikaisesti toisen henkilön läsnäoloa ja apua henkilökohtaisissa toiminnoissa ja hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin sairaalahoidossa. Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen, toipuminen vakavasta onnettomuudesta, saattohoito.

Hoitopalkkio maksetaan enintään kuuden kuukauden ajalta omaiselle tai läheiselle, joka jää ansiotöistä pois vaikeasti sairaan henkilön hoitamista varten. Tuen myöntämisen perusteena on lääkärin lausunto hoidettavan vaikeasta sairaudesta sekä työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta. Hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain 10 luvun mukaisen erityishoitorahaa tai vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta.

6. YLEISET EHDOT OMAISHOIDON PALKKIORYHMISSÄ

Hoidettavan käyttämistä kotihoidon palveluista peritään kotihoidon asiakasmaksu.

Jos hoidettava saa kotihoidon palveluja vähintään kaksi kertaa päivässä, vähintään viitenä päivänä viikossa, omaishoidon tuen palkkiota voidaan II hoitoisuusryhmässä alentaa 20 %.

Hoidettavalla voi myös olla vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen avustaja. Jos avustajapalveluja on myönnetty vähintään 30 tuntia viikossa, omaishoidontuen palkkiota vähennetään II hoitoisuusryhmässä 20 %. Samoin hoitopalkkiota vähennetään, jos hoidettava on poissa kotoa vähintään 30 tuntia viikossa.

Hoidettava voi olla säännöllisessä vuorohoidossa siten, että hoitajakset ja kotonaolo vaihtelevat kahden viikon välein. Säännöllinen vuorohoito kodin ulkopuolella vähintään puolet kuukaudesta alentaa omaishoidontuen palkkiota II hoitoisuusryhmässä 20 %.

Hoitopalkkion alennus koskee vain II hoitoisuusryhmää, ei ryhmiä I ja III.

7. HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelma sisältää omaishoitajan antaman hoidon määrän ja sisällön, muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrän ja sisällön ja omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrän ja sisällön. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan, miten hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana. Hoito- ja palvelusuunnitelman laadinnan yhteydessä kirjataan, onko omaishoitaja halukas osallistumaan omaishoitajille suunnattuun hyvinvointi- ja terveystarkastukseen sekä valmennukseen, jotka kaupungin tarvittaessa tulee omaishoitajalle järjestää (laki omaishoidontuesta 937/2005 3 a §). Hoitosuunnitelma tarkistetaan tarvittaessa.

Omaishoitaja voi saada kotiinsa kaupungin kotihoitoa tilapäisesti vapauttamaan/ lomittamaan omaishoitajaa tehtävistään. Kotihoidosta peritään tilapäisen kotihoidon asiakasmaksu.

Omaishoitajille tarjotaan ohjausta, neuvontaa, koulutusta sekä kuntoutusta ja virkistäviä yhdessäolohetkiä.

Palvelusuunnitelman liitteenä annetaan tiedot omaishoitolain hoidettavaa ja hoitajaa koskevista säädöksistä ja niiden soveltamisesta.

8. OMAISHOITOSOPIMUS

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä omaishoitosopimus, jossa sovitaan:

- hoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta ja sen suorittamisesta
- hoitajan oikeudesta vapaapäiviin, kirjataan päivien määrä

- hoitajan oikeudesta halutessaan osallistua hyvinvointi- ja terveystarkastukseen sekä valmennukseen
- määräaikaisen sopimuksen perusteista ja kestosta
- hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytymisen ajalta
- sopimuksen irtisanomisesta
- muista hoitoa koskevista seikoista.

Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa (ks. kohta 11.

Omaishoitosopimuksen ja hoitopalkkion tarkastaminen).

9. OMAISHOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA

Hoitajalle järjestettävän vapaan tavoitteena on tukea omaishoitajan jaksamista.

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta (2 x 24 tuntia) kalenterikuukautta kohti. Ympäri vuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin hoitoon sidotulla omaishoitajalla on oikeus pitää vähintään kolme (3 x 24 tuntia) vapaavuorokautta kalenterikuukaudessa. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava käyttää tai saa säännöllisesti keskimäärin enintään 5-7 tuntia arkipäivää kohti vuorokaudessa kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- ja terveyspalveluja tai kuntoutusta tai opetusta. Lasten kokopäiväinen päivähoito tai peruskoulu ei ole este omaishoidon vapaille. Mikäli omaishoidon sitovuus vähenee esimerkiksi tilapäisen sairaalahoidon tai muun tilapäisen keskeytyksen vuoksi, omaishoitajan oikeus vapaisiin vähenee kolmesta kahteen vuorokautteen kalenterikuukautta kohti.

Vapaita ei voi käyttää ennalta suunnittele mattomiin hoidettavasta johtuviin keskeytyksiin, esimerkiksi sairaalahoitajaksoihin.

Mikäli omaishoito keskeytyy kalenterikuukauden aikana vähintään seitsemäksi päiväksi, omaishoidon vapaata ei kerry siltä kuukaudelta. Omaishoitajalla ei siten ole oikeutta lakisääteiseen vapaaseen, jos omaishoidettava on säännöllisessä vuorohoidossa kuukausittain seitsemän päivää tai enemmän. Omaishoivan vapaapäiviä ei lasketa vuorohoitopäiviksi.

Omaishoitajan on mahdollista säästää lakisääteisiä vapaapäiviä, kuitenkin enintään 6 kuukauden ajalta, ja pitää vapaata pitempi jakso kerrallaan. Vapaapäivät tulee pitää kalenterivuoden aikana.

Omaishoidettavien lakisääteisten vapaapäivien tarkoituksenmukaisen järjestämistavan ja paikan osoittamisesta asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioon ottaen päättää ensisijaisesti kunta.

Vapaapäivien järjestämisvaihtoehdot:

1. Vapaan järjestämiseksi käytetään ensisijaisesti lyhytaikaishoitoa kunnan omissa toimintayksiköissä.
2. Jos omaishoitaja ja hoidettava haluavat järjestää vapaan muualla kuin edellä määritellyissä paikoissa, heillä on mahdollisuus ottaa käyttöön palveluseteli ja valita hoitopaikka palvelusetelipaikoiksi hyväksytyistä paikoista. Nämä paikat löytyvät kunnan internet-sivuilta (omaishoidon vapaan hyväksytyt palveluntuottajat).
3. Palveluseteliä voi käyttää myös silloin, kun omaishoitaja ja hoidettava haluavat, että hoidettava on omassa kodissaan vapaan ajan. Silloin heillä on mahdollisuus ottaa palveluseteli yksityiselle palveluntuottajalle. Omaishoidon vapaan hyväksytyt palvelusetelipalveluntuottajat löytyvät kaupungin internet-sivuilta.
4. Omaishoidon vapaa voidaan järjestää myös sijaishoitona hoidettavan kotona. Sijaishoitajana voi toimia yksityinen henkilö, joka tekee kunnan kanssa toimeksiantosopimuksen ja saa kunnalta palkkion hoidosta. Sijaishoitajan palkkio määräytyy sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymien Pirkanmaan perhehoidon yksikön perhehoitopalkkioiden mukaisesti.
5. Omaishoidon vapaa voidaan järjestää myös perhehoitona hoidettavan tai perhehoitajan kotona. Perhehoitajana voi toimia Pirkanmaan perhehoidon yksikön hyväksymä perhehoitaja, joka tekee kunnan kanssa toimeksiantosopimuksen.

Jos omaishoitaja ja hoidettava haluavat järjestää vapaan ottamalla palvelusetelin yksityiseen hoitokotiin tai kotihoitoon, saa kunnalta yhden palvelusetelin yhtä omaishoidon vapaapäivää kohti. Vuonna 2022 palvelusetelin arvo on 117 euroa vuorokaudessa. Omaishoidettavalta peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) 6 b §:ssä tarkoitettu vuorokausikohtainen asiakasmaksu (omavastuuosuus). Asiakasmaksu on vuonna 2022 enintään 11,60 euroa/vrk. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisista

palveluista perityt maksut eivät kerrytä edellä mainitun lain 6 a §:ssä tarkoitettua maksukattoa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelilain (569/2009) 9 §:n mukaisesti kunnan vastuu on rajoitettu siten, että kunta on velvollinen suorittamaan palvelun tuottajalle enintään asiakkaan ja palveluntuottajan sopiman hinnan sellaisissa tapauksissa, joissa asiakkaan ja palveluntuottajan sopima hinta on pienempi kuin palvelusetelin arvo.

10. HOITOPALKKION MAKSAMINEN

Omaishoidon tukena maksettava palkkio maksetaan omaishoitajalle kuukausittain jälkikäteen.

Palkkio on veronalaista tuloa, josta kunta pidättää ennakoveron ja suorittaa eläkevakuutusmaksun. Työnantajan sosiaaliturvamaksua ei makseta omaishoitajalle maksettavasta korvauksesta. Eläkevakuutusmaksua ei makseta 68 vuotta täyttäneiden hoitajien osalta.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy yhden kuukauden kuluttua.

Mikäli omaishoidon keskeytys aiheutuu omaishoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavan muusta kuin terveydellisestä syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytetään välittömästi. Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa kaikista omaishoidossa tapahtuvista keskeytyksistä, koska tämä vaikuttaa oleellisesti hoidon sitovuuteen. Kunnalla on oikeus periä väärin maksettu tuki takaisin.

Omaishoitajan lakisäätelineen vapaapäivä ja omaishoitajan tai hoidettavan kuntoutusjakso eivät keskeytä maksamista.

Omaishoidon tuki saattaa vaikuttaa hoitajan saamiin etuuksiin. Hoitajan tulee itse tarkistaa etuuden maksajalta ennen sopimuksen tekoa tuen vaikutus. Hoitopalkkion määrä voidaan sopia säädettyä alinta määrää pienemmäksi hoitajan esittämän syyn perusteella.

11. OMAISHOITOSOPIMUKSEN JA HOITOPALKKION TARKISTAMINEN

Hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkistetaan pääsääntöisesti vuosittain ja aina, kun hoidon tarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu oleellisia muutoksia.

Omaishoitosopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa. Sopimus tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi tai, jos siihen muutoin on aihetta. Lasten ja nuorten kohdalla omaishoidon tuen väliarviointi on keskeistä. Omaishoitosopimusta tulee tarkistaa myös esimerkiksi tilanteessa, jossa omaishoidettava siirtyy säännölliseen vuorohoitoon. Omaishoitajan tulee tällaisessa tilanteessa ottaa välittömästi yhteyttä sosiaalikeskukseen omaishoitosopimuksen ja hoitopalkkion tarkistamiseksi muuttunutta tilannetta vastaavaksi.

Mikäli toistaiseksi voimassa olevaa omaishoidon tuen sopimusta/päätöstä on esimerkiksi olosuhteiden muuttumisen vuoksi syytä tarkastaa, asianosaiselle (omaishoidettava ja -hoitaja) on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä sekä antaa selvityksensä asiassa hallintolain kuulemista koskevien säännösten mukaisesti.

Omaishoitajalla on sekä hoidettavan että hoitajan osalta ilmoitusvelvollisuus, jos hoidossa, toimintakyvyssä tai hoidon olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Etenkin lasten ja nuorten kohdalla lapsen kehittyessä on toimintakyvyssä mahdollista nopeatkin muutokset, jolloin oikeus omaishoidon tukeen tulee uudelleen arvioida. Mikäli muuttuneesta tilanteesta ei ilmoiteta, sosiaalikeskus voi periä tältä osin aiheetta maksetun omaishoidon tuen takaisin omaishoitajalta.

12. OMAISHOITOSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN JA PURKAMINEN

Kunta ei voi yksipuolisesti tarkistaa sopimusta, joten viime kädessä se joudutaan irtisanomaan ja muuttamaan päätöstä, mikäli perusteet tähän on olemassa.

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi.

Määräajaksi tehty sopimus päättyy ilman irtisanomisaikaa. Mikäli hoidon tarve jatkuu edelleen, omaishoidon tukea haetaan täyttämällä uusi hakemus sekä liittämällä siihen vaadittavat liitteet, kuten ajantasainen lääkärintodistus.

13. ASIAA KOSKEVAT SÄÄDÖKSET

Hallintolaki (434/2003)

Laki omaishoidon tuesta (937/2005)

Laki omaishoidon tuesta annetun lain muuttamisesta 511/ 2016

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (734/1992)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009

Perhehoitolaki 2613/ 2015

Laki perhehoitolain muuttamisesta 510/ 2016

14. VOIMAANTULO

Tämä toimintaohje tulee voimaan 1.1.2022 alkaen ja samalla kumotaan asiasta aikaisemmin annettu ohje (sosiaali- ja terveyslautakunta 17.12.2020 § 91).

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.12.2021 § 91